

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЕКТ)

на тему:

«Управління грошовими активами підприємства»

за матеріалами ТОВ "Екіпрод"

Студента 2 курсу 2м групи
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації
«Фінансовий менеджмент»

Сарсанія Саби
Гочасвича

Науковий керівник
д-р. екон. наук.,
професор

Блакита Ганна
Владиславівна

Гарант освітньої
програми
д-р. екон. наук.,
професор

Ситник Ганна
Вікторівна

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕКІПРОД»	
2.1. Аналіз стану та динаміки грошових активів підприємства	21
2.2. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.....	23
2.3. Оцінка ефективності управління грошовими активами підприємства..	33
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕКІПРОД»	37
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ведучи діяльність підприємства або бізнес, кожен власник повинен знати основні поняття фінансів підприємств. Управління підприємством – це не лише координація основних видів його діяльності, таких як продаж товарів, надання послуг чи виробництво продукції з подальшою реалізацією. Правильне функціонування підприємства також залежить від знання принципів фінансового управління, тобто навичок планування та належного управління грошовими коштами, що належать до активів підприємства.

Підприємство має підтримувати певний рівень грошових активів для забезпечення своєї ліквідності. Рівень цих коштів повинен гарантувати підприємству, перш за все, виплату його поточних зобов'язань. Часто компанії також тримають певний розмір готівкових коштів з міркувань обережності або із спекулятивних причин, щоб мати можливість скористатися виключними можливостями для покупки матеріалів (зі знижкою або за привабливими цінами) або в разі непередбачених витрат.

З точки зору однієї з найважливіших цілей кожного підприємства (максимізація прибутку), слід прагнути до мінімізації наявних грошових активів і максимізації доходу від інвестування їх вільної суми. В основному це пов'язано із забезпеченням синхронізації припливу і відпливу, тобто прискоренням збору дебіторської заборгованості та затримкою погашення зобов'язань перед постачальниками. Щоб отримати максимальну вигоду від грошових коштів, необхідно використовувати різні методи оптимізації грошових активів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У найбільш загальному вигляді проблемами формування та управління грошових активів підприємства займалися такі видатні вчені як І.О. Бланк, Г.В. Ситник, Г.В. Блакита, Н.М. Гуляєва, Ф.Ф. Бутинець, С.В. Голов, В.І. Єфіменко, М.І. Горбатко, В.М. Івахненко, М.Р. Лучко, М.В. Кужельний, М.Я. Остап'юк, Є.В. Мних, П.Я. Попович, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко, І.Д. Фаріон, С.І. Шкарабан та інших. Серед зарубіжних авторів згадані питання розглядалися у наукових працях М.І.

Баканова, І.Т. Балабанова, В.В. Ковальова, М.Н. Крейніної, Р.С. Сайфуліна, А.Д. Шеремета та інших.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних та методологічних основ управління грошовими активами та надання практичних рекомендацій щодо покращення їх реалізації.

Виходячи з мети дослідження, були поставлені наступні **завдання**:

- дослідити теоретико-методичні аспекти управління грошовими активами підприємства;
- провести аналіз стану та динаміки грошових активів підприємства;
- здійснити оцінку ефективності управління грошовими активами підприємства;
- визначити та розробити шляхи удосконалення управління грошовими активами підприємства ТОВ «Екіпрод».

Об'єктом дослідження є процес управління грошовими активами на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні підходи управління грошовими активами підприємства.

Методи дослідження: аналіз та синтез, наукова абстракція, групування, конкретизація, систематизація, узагальнення, формалізація, коефіцієнтний метод, графічне та табличне представлення узагальнених даних.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження в даній випускній кваліфікаційній роботі є наукові статті, літературні та інтернет джерела.

Практична значущість отриманих результатів полягає в удосконаленні управління грошовими активами ТОВ «Екіпрод» шляхом запропонування шляхів та методів оптимізації грошових активів за результатами узагальнення передового досвіду.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати наукового дослідження було оприлюднено в науковій статті та обговорено на студентській конференції.

Структура та обсяг роботи зумовлена метою, завданнями та логікою дослідження. Вона складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 65 сторінок, в т.ч. 11 таблиць, 3 рисунків, список використаних джерел складається з 30 найменувань, 3 додатки розміщені на 16 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Грошові активи є найціннішими активами суб'єкта господарювання, і, отже, їх аналіз, контроль та ефективне управління покликані забезпечити планомірний розвиток підприємства в цілому. Це особливо важливо в умовах ринкової економіки, коли діяльність суб'єктів господарювання є складним динамічним процесом, який ускладнюється циклічністю руху грошових потоків. В таких умовах будь-яке керівництво повинно визначати джерела фінансування, забезпечуючи при цьому оптимальну структуру грошових потоків, раціонально розподіляти готівку у відповідних елементах активів, створювати достатній рівень ліквідності та платоспроможності в довгостроковій перспективі, що в кінцевому рахунку забезпечить його сталий подальший розвиток.

У сучасних умовах функціонування вітчизняних підприємств великою проблемою є нестача грошей на виконання поточних зобов'язань. Це пов'язано з недостатністю коштів, а також з їх нераціональним використанням. В основі будь-якого підприємства лежать грошові активи. Забезпечуючи прибуткову діяльність підприємств, менеджери управляють грошовими активами.

Грошові активи є основою всіх сфер підприємницької діяльності. Вони опосередковують кругообіг капіталу на всій його стадії, підвищують ліквідність, платоспроможність та забезпечують фінансову стійкість підприємства. Платоспроможність та ліквідність безпосередньо залежать від спроможності компанії своєчасно та в потрібній кількості генерувати грошові потоки. Все це вимагає впровадження інтегрованої системи прогнозування, планування та контролю над грошовими активами. Управління грошовими активами підприємства є важливим елементом в організації його фінансово-господарської діяльності, а також є необхідною функціональною стратегією, успіх якої є

запорукою високих результатів бізнесу, конкурентоспроможності та динамічного розвитку підприємства [2].

Вчені-економісти стверджують, що сутність поняття грошових активів можна трактувати по-різному, залежно від завдань аналізу [4].

І. Балабанов пояснює сутність грошових активів, передбачаючи обіг грошей, який протікає безпосередньо в часі [1].

Грошові активи можуть утворюватися не лише за рахунок приросту чи скорочення власних обігових коштів, а й шляхом збільшення або зменшення таких видів активів та пасивів підприємства, як:

- 1) дебіторська заборгованість;
- 2) кредиторська заборгованість (поточні зобов'язання);
- 3) інші активи;
- 4) інші пасиви [3].

О. Дзюблюк визначає грошові активи як базове джерело для погашення позик та спосіб оцінки кредитоспроможності підприємства. Вчений вважає, що для розрахунку грошових активів підприємства слід використовувати такі фінансові показники, як:

- 1) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- 2) кредиторська заборгованість;
- 3) інші поточні зобов'язання.

З позицій форм накопичення грошових активів і управління платоспроможністю підприємства його грошові активи підрозділяються на такі елементи (рис. 1.1) [6]:

Рис. 1.1. Грошові активи підприємства

Управління грошовими активами – один із найважливіших сегментів фінансової роботи на підприємстві, від ефективності організації якого залежать як поточні результати діяльності, так і майбутні темпи розвитку господарюючого суб'єкта [9]. Метою ефективного управління грошовими активами будь-якого підприємства є гарантування фінансової та економічної рівноваги шляхом коригування та збалансування обсягів надходжень та витрат грошових коштів господарюючого суб'єкта.

В процесі управління грошовими активами формується відповідна політика управління.

Політика управління грошовими активами – частина загальної політики управління оборотними активами підприємства, яка проявляється в оптимізації сукупного розміру їх залишку з метою забезпечення постійної платоспроможності і ефективного використання в процесі зберігання.

Розробка політики управління грошовими активами передбачає такі етапи:

1. Аналіз грошових активів у попередньому періоді.
2. Оптимізація середнього залишку грошових активів підприємства.

3. Диференціація середнього залишку грошових активів у розрізі національної іноземної валюти.
4. Вибір ефективних форм регулювання середнього залишку грошових активів.
5. Забезпечення рентабельного використання тимчасового вільного залишку грошових активів.
6. Побудова ефективних систем контролю за грошовими активами підприємства.

Формування підприємством грошових активів неможливо без класифікації залишків його грошових коштів.

До залишків грошових активів відносять: операційний залишок грошових активів, страховий залишок грошових активів, інвестиційний залишок грошових активів, компенсаційний залишок грошових активів.

Операційний (транзакційний) залишок грошових коштів формується з метою забезпечення поточних платежів, які пов'язані з виробничою діяльністю підприємства: по закупці матеріалів, сировини, напівфабрикатів; оплаті праці, виплаті податків і таке інше. Цей вид залишку грошових коштів є головним у складі сукупних грошових активів підприємства.

Страховий (резервний) залишок грошових активів формується для страхування ризику несвоєчасного потрапляння грошових коштів від операційної діяльності у зв'язку з погіршенням кон'юнктури на ринку готової продукції та уповільненням платіжного обороту. Необхідність формування цього виду залишку обумовлена вимогами підтримки постійної платіжездатності підприємства по невідкладним фінансовим зобов'язанням на розмір цього виду залишку впливає доступність короточасних фінансових кредитів.

Інвестиційний (спекулятивний) залишок грошових активів формується з метою здійснення ефективних короточасних фінансових вкладень. Цей вид залишку формується лише в тому випадку, якщо задовольняється потреба у грошових активах підприємства.

Компенсаційний залишок грошових активів формується за вимогами банку, який здійснює розрахункове обслуговування підприємства і інші фінансові послуги. Цей залишок представляє незнижену суму грошових активів, яку підприємство згідно з умовами договору банківського обслуговування повинно постійно зберігати на своєму розрахунковому рахунку. Формування такого рахунку є одним з умов видачі підприємству бланкового (незабезпеченого) кредиту і надання йому широкого спектру банківських послуг [7].

З позицій форм накопичення грошових активів і управління платоспроможністю підприємства його грошові активи можна розділити на:

- грошові активи в національній валюті (грошові кошти в касі, на розрахунковому рахунку, на спеціальних рахунках, грошові кошти в путі),
- грошові активи в іноземній валюті (валютні кошти в касі, кошти на валютному рахунку, валютні кошти на спеціальних рахунках, валютні кошти у путі),
- резервні грошові активи у формі високоліквідних короточасних фінансових вкладень (резервні активи у формі короточасних грошових інструментів, резервні активи в формі короточасних фондів інструментів).

Коваль С.В стверджує, що процес управління грошовими активами підприємства охоплює такі етапи:

- аналіз грошових активів підприємства в попередньому періоді;
- оптимізація грошових активів підприємства;
- планування грошових активів підприємства в розрізі окремих їх видів [11].

Раціональне управління грошовими активами підприємства є вагомим елементом процесу збільшення обігу його капіталу. Отже, прибутковість діяльності підприємства прямо взаємодіє із системою управління грошовими активами.

Планування і прогнозування грошових активів є елементами внутрішньогосподарського фінансового прогнозування та планування на підприємстві, у результаті використання яких досягається узгодженість величини очікуваних грошових активів із потребами фінансового забезпечення

господарських операцій підприємства в рамках його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [10]. У рамках даного етапу важливим є проведення аналізу грошових коштів у періоді, що передував звітному. Такий аналіз здійснить оцінку суми та рівня середнього залишку грошових активів підприємства, а також визначить ефективність використання грошових засобів із погляду ліквідності підприємства та його здатності вчасно розрахуватися за зобов'язаннями.

Наступним етапом є впровадження запланованих параметрів та подальше здійснення фінансово-господарської діяльності. У рамках даного етапу доцільно:

- запровадити масштаб цін на товарний асортимент підприємства;
- розробити основні аспекти ведення грошових розрахунків підприємства з клієнтами;
- розробити та впровадити методика залучення додаткових фінансових ресурсів для здійснення діяльності підприємства;
- розробити та реалізувати заходи, спрямовані на мобілізацію фінансових ресурсів як із внутрішніх, так і з зовнішніх джерел.

Ураховуючи мобільність грошових коштів, доцільно відзначити, що навіть у короткостроковому періоді планові показники можуть не відповідати дійсності. Саме тому важливими аспектами в системі управління грошовими активами підприємства є коригування показників та оцінка досягнутих результатів. Для здійснення коригування фінансові менеджери можуть переглядати цільові (прогнозні та планові) показники формування грошових активів підприємства; відстрочувати формування вихідних грошових активів шляхом здійснення пролонгації заборгованості, реструктуризації боргів; інкасувати відстрочені вхідні грошові потоки [18].

В основі планування грошових активів покладено грошові розрахунки, які сприяють підвищенню оборотності активів і капіталу, забезпечують фінансову стійкість, надають прогнозну інформацію для розвитку, сприяють своєчасним виплатам фінансовим партнерам як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Грошові активи пов'язані з ліквідністю, платоспроможністю та фінансовою здатністю підприємств ефективно вести господарську діяльність [6]. Оптимізація грошових активів підприємства ґрунтується на збалансованості обсягів додатного та від'ємного грошових активів. Відсутність такої збалансованості призводить до утворення дефіцитного і надлишкового грошових активів, що однаково негативно впливає на діяльність підприємства. Негативні наслідки дефіцитного грошових активів підприємства проявляються у зниженні ліквідності та рівня платоспроможності підприємства, що призводить до зростання кредиторської заборгованості, зростання тривалості фінансового циклу підприємства та зниження показників ефективності використання капіталу підприємства. [21]

Оптимізація грошових активів є процесом вибору найкращих форм їх організації на підприємстві з урахуванням умов та особливостей здійснення господарської діяльності. Актуальні проблеми, які виникають під час управління грошовими активами підприємств в умовах кризи, доцільно згрупувати так [11]:

- відсутність розмежування управління грошовими активами в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності;
- низькій рівень застосування в процесах управління грошовими активами сучасних інформаційних технологій;
- недотримання гнучкості планування грошових активів;
- відсутність чітко розробленого процесу складання фінансових планів;
- низька ефективність використання грошових коштів у результаті здійснення підприємством зовнішньоекономічної діяльності;
- недотримання пропорцій розподілу грошових коштів для здійснення підприємством реальних та фінансових інвестицій;
- нераціональне встановлення інтервалів та методів планування.

Ефективне управління грошовими активами призводить до фінансової гнучкості підприємства, а саме збалансованості надходжень і видатків грошових коштів, збільшення обсягів продаж, оптимізації витрат за рахунок доцільного перерозподілу ресурсів, залучення кредитів на вигідних умовах, а також

підвищення платоспроможності підприємства. Для підвищення ефективності управління грошовими активами підприємства важливо дотримуватися таких рекомендацій [12]:

- узгоджувати стратегічні цілі підприємства з його фінансовими можливостями;
- планувати довгострокові та короткострокові шляхи розвитку підприємства;
- забезпечити оптимізацію грошових активів та їх ефективне фінансування;
- здійснювати постійний контроль над розподілом грошових коштів;
- формувати резервні джерела фінансування;
- підвищувати рівень залучення інвестицій до підприємства.

Отже, головне завдання підвищення ефективності управління грошовими активами – забезпечення платоспроможності підприємства. Перспективним дослідженням у цій галузі є вивчення проблем економічних збитків, які можуть виникнути в процесі неефективного управління грошовими активами.

Розробка політики управління грошовими активами підприємства повинна включати наступні етапи:

Етап 1. Розрахунок часу обороту грошових коштів. Фінансовий цикл (інакше його називають циклом руху потоків грошових коштів) – умовна назва періоду між оплатою сировини і матеріалів постачальникам і поверненням коштів у вигляді виручки. Фактично це час, витрачений на те, щоб гроші пройшли по рахунках оборотного капіталу і знову стали грошима. Тривалість циклу руху потоків грошових коштів дорівнює середній тривалості обороту запасів плюс середній термін затримки платежів за поставлені товари і послуги (дебіторська заборгованість) мінус середній термін затримки з оплати кредиторської заборгованості.

Сенс фінансового циклу в тому, що ефективність фінансової діяльності підприємства в частині розрахунків з контрагентами характеризується не тільки своєчасністю сплати дебіторської заборгованості, але і раціональною політикою щодо кредиторів. Кредиторською заборгованістю можна управляти, відкладаючи

або наближаючи термін її погашення. Завдяки цьому регулюється величина грошових коштів на рахунку і розглядається доцільність підтримки додаткового джерела фінансування. Слід зазначити, що скорочення фінансового циклу в динаміці розглядається як позитивна тенденція.

Етап 2. Аналіз руху грошових коштів підприємства. За допомогою даного етапу вдається з'ясувати, чи змогло підприємство організувати управління грошовими потоками так, щоб в будь-який момент в розпорядженні фірми була достатня кількість готівкових коштів. Тут рекомендується скласти звіт про джерела і напрями використання грошових коштів та звіт про рух грошових коштів. Звіт про джерела та напрями використання грошових коштів – це метод, за допомогою якого вивчається чиста зміна обсягу коштів між двома моментами (початковою і кінцевою датами фінансового звіту). Звіт про рух грошових коштів складається для того, щоб наочно побачити вплив поточної, інвестиційної та фінансової діяльності організації на стан її коштів за певний період, а також пояснити зміни грошових коштів за цей період. Основними завданнями визначення руху грошових коштів є: аналіз причин такого стану; визначення причин і сфер виникнення припливу або відтоку грошових коштів; аналіз впливу вибору тих чи інших джерел фінансування основної та інвестиційної діяльності підприємства на його ефективність [23].

Етап 3. Планування грошових потоків підприємства. Одним із завдань фінансового менеджера є визначення потреби в коштах у короткостроковому періоді. Для цього плануються майбутні готівкові надходження і виплати підприємства. Особливу важливість тут має правильність відображення точного часу появи надходжень платежів і їх взаємозв'язок з планованою виробничою, інвестиційною та фінансовою діяльністю. Це необхідно для визначення рівня достатності грошових ресурсів підприємства, оцінки можливості підприємства виконувати свої зобов'язання в міру настання термінів їх погашення, визначення потреби в фінансуванні, оцінки здатності підприємства отримувати позитивні грошові потоки в майбутньому.

На основі планування майбутніх готівкових надходжень і виплат підприємства розробляється план грошових потоків (або бюджет грошових коштів). Він показує момент і обсяг очікуваних надходжень і виплат грошових коштів, що дозволяє фінансовому менеджеру краще визначити майбутні потреби підприємства в грошових коштах, спланувати ці потреби для фінансування та здійснювати контроль за готівковими коштами та ліквідністю підприємства. Такий план можна скласти практично на будь-який період. Короткострокові прогнози, як правило, робляться на місяць, тому що мають місце сезонні коливання потоків готівки. Коли грошові потоки передбачувані, але вкрай мінливі, може знадобитися розробка плану на більш короткі періоди (тиждень, день) з метою визначення максимальної потреби в грошових коштах.

Доцільно враховувати фактор невизначеності в подібних прогнозних оцінках і проводити аналіз чутливості. Він покаже, як на потреби підприємства в грошових коштах відобразиться зниження обсягів продажів або затримка з оплатою. Основними цілями планування руху грошових коштів є:

- передбачення майбутнього попиту підприємства на грошові кошти;
- оцінка фінансових наслідків цього попиту;
- визначення можливих способів дії і вибір найкращого для задоволення попиту.

Результатами планування руху грошових коштів є, з одного боку, вкладення вільних (надлишкових) грошових коштів, а з іншого боку, – отримання короткострокових позик для покриття дефіциту вільних грошових коштів.

Етап 4. Планування короткострокового фінансування. Тут проводиться підготовка плану короткострокового фінансування, що дозволяє найбільш економічним способом задовольнити встановлену потребу в фінансуванні. Необхідно підібрати такий комплекс інструментів, який забезпечить найбільш низькі витрати фінансування, а також створить для підприємства певний запас гнучкості для подолання непередбачених обставин. Пошук найбільш вдалого плану короткострокового фінансування пов'язаний з методом проб і помилок.

Фінансовий менеджер повинен перевірити кілька варіантів припущень про потребу в грошових коштах, процентних ставках, лімітах фінансування з конкретних джерел і проаналізувати наслідки кожного з них. Наступні етапи управління грошовими активами відносяться безпосередньо до управління залишками грошових коштів і короткостроковими фінансовими вкладеннями. Сутність операційного, страхового, інвестиційного та компенсаційного залишків було розглянуто в попередньому питанні.

Чітке розмежування всіх видів залишків у практичних умовах проблематично. Страховий залишок у період незатребуваності може використовуватися в інвестиційних цілях або розглядатися як компенсаційний. Так само буде і з інвестиційним залишком. Однак при формуванні розміру сукупного залишку грошових активів повинен бути врахований кожен з економічних мотивів [16].

Етап 5. Аналіз середнього залишку грошових активів підприємства в попередньому періоді. На даному етапі управління необхідно оцінити суму і рівень середнього залишку грошових активів підприємства з позицій ефективності його використання та забезпечення платоспроможності підприємства [10]. Такий аналіз включає кілька стадій, в ході яких визначаються:

- ступінь участі грошових активів у сукупних оборотних активах;
- динаміка грошових активів у попередньому періоді;
- середній період обороту і кількість обертів грошових активів в аналізованому періоді. Це необхідно для співвіднесення середньої суми грошових активів з обсягом грошових платежів (негативним грошовим потоком підприємства);
- рівень абсолютної платоспроможності підприємства за окремими місяцями попереднього періоду (коефіцієнт абсолютної ліквідності);
- рівень відволікання вільного залишку грошових активів у короткострокові фінансові інвестиції;

– коефіцієнт рентабельності короткострокових фінансових інвестицій. Результати проведеного аналізу використовуються в процесі подальшої розробки окремих параметрів управління грошовими активами підприємства.

Етап 6. Вибір ефективних форм регулювання середнього залишку грошових активів. Таке регулювання проводиться для забезпечення постійної платоспроможності підприємства і зменшення розрахункової максимальної та середньої потреби в залишках грошових активів. Основним методом є коригування потоку майбутніх платежів, що включає:

– вивчення діапазону коливань залишку грошових активів підприємства в розрізі окремих місяців або декад (проводиться на основі плану (бюджету) надходження і витрачання коштів в майбутньому кварталі).

Визначається показник мінімального, максимального і середнього залишку грошових активів у плановому періоді. Дані значення також можна розрахувати на основі зарубіжних методик (модель Баумоля, модель Міллера-Орра, модель Стоуна, імітаційне моделювання за методом Монте-Карло тощо) [28]. Модель Баумоля використовується у випадку, коли у зв'язку з невизначеністю майбутніх платежів важко розробити детальний план надходження і виплат грошових коштів. Згідно з цією моделлю поповнення грошових коштів за рахунок конвертації високоліквідних цінних паперів потрібно здійснювати у той момент, коли повністю використано запаси грошових коштів.

Управління залишком грошових коштів з використанням моделі Баумоля дає можливість знайти таку оптимальну величину разової конвертації, при якій мінімізуються сукупні витрати на здійснення конвертаційних операцій та можливі (альтернативні) витрати або недоотриманий дохід через вилучення інвестицій. Модель Баумоля добре працює в умовах, коли підприємства повністю використовують свої запаси грошових коштів. Однак у реальній практиці це відбувається не так часто. Як правило, процес руху грошових коштів має стохастичний характер. В одні періоди підприємство може отримувати значні суми за оплаченими рахунками і відповідно має надлишок грошових коштів. В інші

періоди, навпаки, потрібно розраховуватися з кредиторами і витратити значні суми грошових коштів. Відповідь на питання, як управляти запасом грошових коштів, якщо не можна точно передбачити їх щоденне прибуття і вибуття, дає модель МіллераОрра.

На відміну від моделі Баумоля вона є більш складною і реалістичною. Відповідно до моделі Міллера-Орра необхідно визначити:

- нижній поріг або мінімальний залишок грошових коштів;
- точку повернення або оптимальний залишок грошових коштів;
- верхній поріг або максимальний залишок грошових коштів.

Якщо в певний момент часу за рахунок значних поточних надходжень грошових коштів їх залишок досягає верхньої межі, підприємство має одразу ж конвертувати частину грошових коштів у фінансові інструменти (депозити, цінні папери) і зменшити свій залишок грошових коштів до оптимального рівня (точка повернення). І навпаки, коли у зв'язку зі значним відпливом грошових коштів їх залишок на розрахунковому рахунку досягає нижньої межі, підприємству потрібно здійснити зворотну конвертацію фінансових інструментів у грошові кошти в такому обсязі, щоб повернутися до оптимального рівня залишку грошових коштів (точка повернення). Основною особливістю моделі Стоуна є те, що дії фірми в поточний момент визначаються прогнозом на найближче майбутнє.

Досягнення верхньої межі не викличе негайного переходу готівки в цінні папери, якщо в найближчі дні очікуються відносно високі витрати грошових коштів; тим самим мінімізується число конвертаційних операцій і, отже, знижуються витрати. На відміну від моделі Міллера-Орра, модель Стоуна не вказує методів визначення цільового залишку грошових коштів і контрольних меж – вони визначаються за допомогою моделі Міллера-Орра. Істотною перевагою даної моделі є те, що її параметри – нефіксовані величини. Модель може враховувати сезонні коливання, так як менеджер, роблячи прогноз, оцінює особливості виробництва в окремі періоди часу [13].

Імітаційне моделювання за методом Монте-Карло дозволяє побудувати математичну модель з невизначеними значеннями параметрів, і, знаючи ймовірнісні розподіли параметрів грошових потоків фірми, а також зв'язок між змінами параметрів (кореляцію) отримати розподіл цільового залишку грошових коштів;

– регулювання декадних строків витрачання грошових коштів (в ув'язці з їх надходженнями), що дозволяє мінімізувати залишки грошових активів у межах кожного місяця і по кварталу в цілому;

– оптимізація значень залишків грошових активів з урахуванням передбачуваного розміру їх страхового залишку.

Іноземні дослідники також пропонують ряд методів для скорочення розміру необхідного мінімуму засобів на рахунку. До них відносяться:

- 1) синхронізація грошових потоків;
- 2) використання грошових коштів у дорозі;
- 3) прискорення грошових надходжень;
- 4) просторово-часова оптимізацію банківських розрахунків;
- 5) контроль виплат.

Етап 7. Забезпечення рентабельного використання тимчасово вільного залишку грошових активів. Вивільнена в процесі реалізації попереднього етапу сума грошових активів реінвестується в короткострокові фінансові інструменти або в інші види активів. Це забезпечує мінімізацію рівня втрат альтернативного доходу в процесі зберігання грошових активів та їх протинфляційний захист. До числа основних заходів на цьому етапі належать:

– узгодження з банком умов поточного зберігання залишку грошових активів з виплатою депозитного відсотка по середній сумі цього залишку;

– використання короткострокових грошових інструментів інвестування для тимчасового зберігання страхового та інвестиційного залишків грошових активів;

– використання високоприбуткових фондів інструментів для інвестування резерву і вільного залишку грошових активів, але за умови достатньої ліквідності цих інструментів на фінансовому ринку. [19]

Отже, управління грошовими активами – це складний та трудомісткий процес, адже кожне підприємство повинне мати достатньо грошових активів, щоб здійснювати поточні платежі, закупівлі сировини і матеріалів, виплачувати заробітну плату, купувати довгострокові активи, своєчасно погашати зобов'язання. Нестача фінансових активів автоматично веде до втрати ліквідності, при цьому менеджмент фірми втрачає можливість приймати гнучкі і незалежні рішення, а її діяльність починає залежати від зовнішніх суб'єктів, наприклад кредиторів. Результатом такої ситуації може стати банкрутство, примусова реструктуризація, поглинання. У зв'язку з цим грошові активи фірми в усіх їх формах і видах є найбільш важливим об'єктом фінансового управління.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕКПРОД»

2.1. Аналіз стану та динаміки грошових активів підприємства

При аналізі складу грошових активів, насамперед, необхідно дослідити їх фактичну наявність. Використовуючи вихідні дані форми № 1 (баланс), можна визначити розмір грошових активів, а також провести їх горизонтальний та вертикальний типи аналізу, тобто вивчити їх склад та динаміку порівняно з попереднім періодом.

В таблиці 2.1 наведена структура оборотних активів.

Таблиця 2.1

Структура оборотних активів ТОВ «ЕКПРОД» у 2018-2020 рр., %

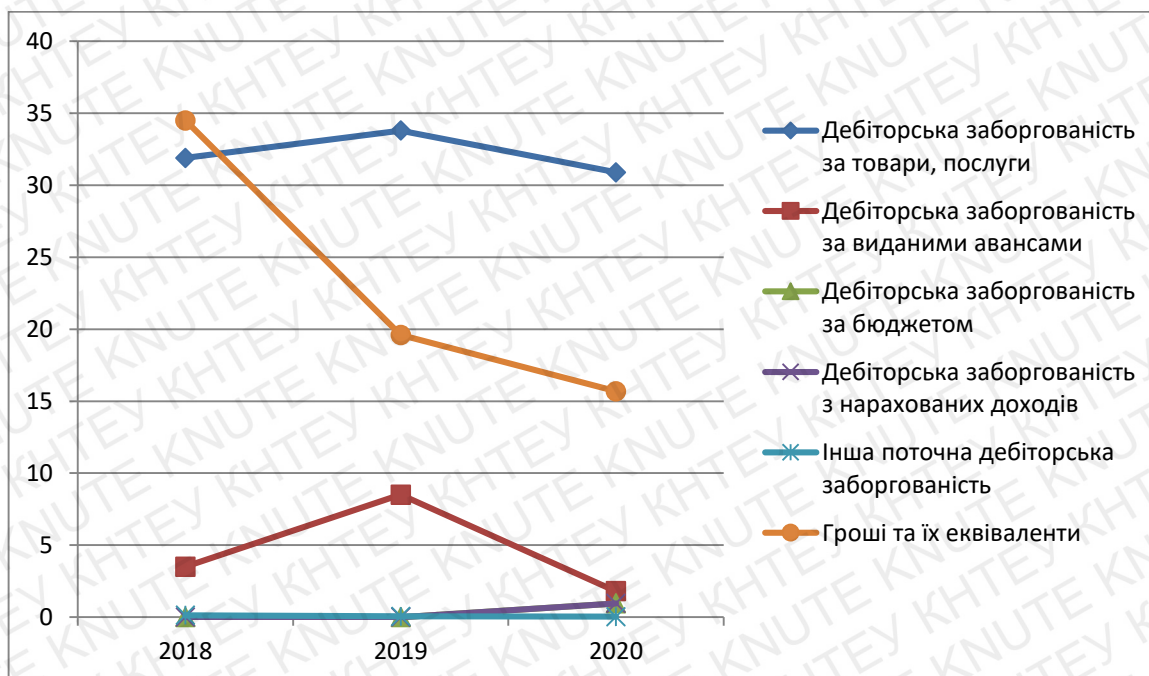
Назва статті	Роки			Відхилення	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Запаси	30,0	38,0	49,0	8	11
Дебіторська заборгованість за товари, послуги	31,9	33,8	30,9	1,9	-2,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
За виданими авансами	3,5	8,5	1,8	5	-6,7
За бюджетом	-	-	0,95	-	-
З нарахованих доходів	-	-	0,95	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,13	0,05	0,03	-0,08	-0,02
Гроші та їх еквіваленти	34,5	19,6	15,68	-14,9	-3,92
Витрати майбутніх періодів	0,007	0,007	0,007	-	-
Інші оборотні активи	0,01	0,004	1,6	-0,006	1,596
Разом оборотні активи	100	100	100	-	-

Джерело: складено автором на підставі фінансової звітності підприємства

Дані табл. 2.1 свідчать про те, що найбільшу питому вагу в оборотних активах підприємства займають запаси. Низькі значення мають інша поточна дебіторська заборгованість та витрати майбутніх періодів. Серед грошових активів найбільшу

питому вагу займає дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги.

На рис. 2.1 відображено динаміку питомої ваги грошових активів підприємства відносно інших оборотних активів.

Джерело: складено автором за даними табл. 2.1

Рис. 2.1. Динаміка питомої ваги грошових активів в оборотних активах ТОВ «ЕКПРОД» у 2018-2020 рр.

Обсяг грошових активів ТОВ «ЕКПРОД» у 2018-2020 роках наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Обсяг грошових коштів та їх еквівалентів ТОВ «ЕКПРОД» у 2018-2020 рр.

Роки	Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	Відхилення відносно попереднього року		Відхилення відносно базового року	
		абсолютне, тис. грн.	темп приросту, %	абсолютне, тис. грн.	темп приросту, %
2018	22965	-	-	-	-
2019	13829	-9136	-39,8	-9136	-39,8
2020	14691	862	3,75	-8274	-36,03

Джерело: розраховано автором на підставі Балансу за 2018-2020 рр.

По даним розрахункам у табл. 2.2 можна побачити, що протягом 2018-2019 років обсяг грошових коштів та їх еквівалентів зменшувався, а у 2020 році збільшився. Так, у 2019 порівняно з 2018 роком показник зменшився на 9136 грн, а у 2020 році порівняно з 2019 збільшився на 862 грн.

Результати аналізу свідчать про недостатнє забезпечення ТОВ «ЕКПРОД» у 2018-2020 роках грошовими коштами та їх еквівалентами.

Таким чином, аналізуючи обсяги та структуру грошових активів ТОВ «ЕКПРОД», можна зробити висновок, що протягом 2018-2020 років найбільшу частку в грошових активах компанії складала дебіторська заборгованість.

Збільшення дебіторської заборгованості можна оцінити негативно, а зменшення - позитивно. Збільшення дебіторської заборгованості може бути пов'язане з неплатоспроможністю клієнтів. Актуальність аналізу дебіторської заборгованості зростає в період інфляції, коли мобілізація оборотних активів стає збитковою. Тому, аналізуючи стан дебіторської заборгованості, необхідно вивчити причини кожного з її видів, виходячи з конкретної виробничої ситуації на підприємстві.

Аналіз суми та структури грошових коштів та їх еквівалентів ТОВ «ЕКПРОД» показав те, що високоліквідні активи підприємства, необхідні для погашення його термінових фінансових зобов'язань, присутні.

2.2. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства

Особливе місце серед показників, які характеризують фінансовий стан підприємства, належить показникам платоспроможності та ліквідності.

Аналіз платоспроможності проводять як зовнішні, так і внутрішні користувачі інформації. Внутрішні користувачі розраховують показники платоспроможності з метою оцінки та прогнозування фінансової діяльності

підприємства на перспективу. Зовнішні користувачі аналітичної інформації, зокрема:

- банківські установи - з метою оцінки рівня кредитоспроможності підприємства;
- інвестори, ділові партнери повинні мати інформацію щодо фінансових можливостей підприємства за умов надання йому комерційного кредиту, позик або відстрочки платежу.

Оцінка платоспроможності проводиться на основі характеристики ліквідності поточних активів. Під ліквідністю підприємства розуміють його здатність покривати зобов'язання активами, строк перетворення яких у грошові форму відповідає строку погашення зобов'язань. [25]

При оцінці рівня ліквідності слід розрізняти наступні поняття:

- ліквідність балансу - це можливість суб'єкта господарювання перетворити свої активи у готівку та погасити зобов'язання, або ступінь покриття боргових зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку погашення платіжних зобов'язань;

- ліквідність підприємства - це більш загальне поняття ніж ліквідність балансу. Якщо ліквідність балансу характеризує якість управління активами, тобто можливість надходження грошових коштів за рахунок реалізації активів, то ліквідність підприємства залежить від іміджу даного підприємства, його інвестиційної привабливості, що дозволяє підприємству залучити додаткові кошти;

- ліквідність активів - величина зворотна ліквідності балансу за часом перетворення активів у грошові кошти. Чим менше часу необхідно для перетворення того чи іншого активу у грошову форму, тим вища його ліквідність. Часто можна продати актив швидко за короткий час, але зі значною знижкою в ціні;

- поточна ліквідність - це відповідність між розміром дебіторської заборгованості, грошових активів підприємства і кредиторською заборгованістю товарного та нетоварного характеру;

- термінова ліквідність - здатність підприємства до погашення зобов'язань у випадку його ліквідації;

- недостатня ліквідність - неможливість підприємства повністю розрахуватися з боргами навіть за умови надання йому вигідних комерційних можливостей, знижок;

- високий рівень недостатності ліквідності - підприємство неспроможне погасити поточні борги і зобов'язання, що може призвести до його неплатоспроможності і банкрутства. [22]

Аналіз ліквідності балансу підприємства та методика оцінки показників ліквідності.

Аналіз ліквідності балансу полягає у порівнянні засобів (актив балансу), які згруповані за ступенем їх ліквідності і розміщені у порядку зменшення їх ліквідності, із зобов'язаннями (пасив балансу), які згруповані за строками їх погашення та розміщені у порядку зростання термінів. Залежно від рівня ліквідності активи підприємства поділяють на такі групи:

1. Найбільш ліквідні активи (А1) - це суми за всіма статтями грошових коштів та їх еквівалентів, а також короткострокові фінансові вкладення.

2. Активи, що швидко реалізуються (А2) - це активи, для перетворення яких у наявні кошти потрібен визначений час: отримані векселі та дебіторська заборгованість підприємств із нормальним фінансовим станом, розрахунки за виданими авансами, виробничі запаси та готова продукція масового споживання, що користується попитом.

3. Активи, що повільно реалізуються (А3) - це запаси (виробничі, готова продукція, тварини на вирощуванні та відгодівлі, незавершене виробництво, малоцінні та швидкозношувані предмети), дебіторська заборгованість (платежі по якій очікуються не раніше ніж через 12 місяців після звітної дати), готова продукція виробничо-технічного призначення, витрати майбутніх періодів, які підлягають списанню протягом менше ніж 12 місяців, та інші обігові активи.

4. Активи, що важко реалізуються (А4) - це активи, призначені для використання в господарській діяльності протягом тривалого періоду, а саме - необігові активи, а також дебіторська заборгованість підприємств, що знаходяться в тяжкому фінансовому стані, запаси готової продукції, що не мають попиту,

витрати майбутніх періодів, які підлягають списанню протягом більше ніж 12 місяців, та інші. [29]

Зобов'язання підприємства залежно, що ступеня зростання строків їх погашення групуються так:

1) найбільш строкові зобов'язання (П1) - кредиторська заборгованість бюджету, за товари, роботи, послуги, інші короткострокові пасиви;

2) короткострокові зобов'язання (П2) - короткострокові позикові кредити банків та інші позики, що підлягають погашенню протягом 12 місяців після звітної дати;

3) довгострокові зобов'язання (П3) - довгострокові кредити банків, позикові кошти та інші довгострокові пасиви;

4) постійні пасиви (П4) - це власний капітал, забезпечення наступних витрат і платежів та доходи майбутніх періодів. [30]

Виконання перших трьох умов свідчить про те, що поточні активи підприємства ($A1+A2+A3$) перевищують його зовнішні зобов'язання ($П1+П2+П3$), тобто воно має власний оборотний капітал, який при ефективному використанні забезпечує належну фінансову сталість. Баланси ліквідності за декілька періодів, дають можливість виявити тенденції зміни фінансового стану підприємства. Якщо суб'єкт господарювання має достатньо високий рівень ліквідності, то це свідчить про те, що після погашення найбільш термінових зобов'язань у нього залишаються вільні кошти, тобто воно має можливість значно швидше розрахуватися з установами банків, постачальниками, іншими кредиторами [13].

Зробимо оцінку ліквідності балансу ТОВ «ЕКПРОД» за цією методикою (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Оцінка ліквідності балансу ТОВ «ЕКПРОД» за 2018-2020 роки, тис.

грн.

Активи	Роки			Пасиви	Роки		
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Найбільш ліквідні (A1)	22965	13829	14691	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	3788	14922	26830
Швидко реалізуються (A2)	23641	29966	30651	Короткострокові зобов'язання (П2)	11859	12406	12942
Повільно реалізуються (A3)	19948	26852	45925	Довгострокові зобов'язання (П3)	26287	36188	38871
Важко реалізуються (A4)	76784	85462	75630	Постійні пасиви (П4)	101418	92601	90693
Баланс	143352	156117	169336	Баланс	143352	156117	169336

Джерело: складено автором на підставі даних звітності

Наведені баланси підприємства (табл. 2.3) на вказані дати є ліквідними, а саме:

- підприємство не мало достатньої суми наявних грошових коштів для розрахунків з кредиторами ($A1 \leq P1$) в 2019 і 2020 рр.. На кінець 2020 р. найбільш ліквідні активи покривають найбільш строкові зобов'язання лише на 60%, у 2018, 2019 рр. відповідно на 180%, та 90%.

- ліквідними є друга група активів протягом усього аналізованого періоду. Тому що, підприємство не користується послугами установ банків і не має заборгованості за короткостроковими кредитами.

- не ліквідними є третя група активів протягом 2018 і 2019 років, проте в 2020 році ліквідність за цією групою відновлено. Активи, що повільно реалізуються, на кінець 2020 року покривають у повному обсязі довгострокові зобов'язання.

- відмічається зменшення власного капіталу як для формування важко ліквідних активів, так і оборотних активів. Впродовж аналізованого періоду власний капітал ТОВ «ЕКПРОД» зменшився в 2019 році на 8817 тис. грн. А в 2020 році – на 1908 тис. грн. Але незважаючи на це четверта група активів є ліквідною протягом усього періоду, тобто власний капітал покриває у повному обсязі активи, що важко реалізуються.

Загалом зміни в балансі свідчать про погіршення фінансового стану підприємства. Суб'єкт дослідження на кінець 2020 р. володіє неліквідним майном і для перетворення його на грошові активи потрібен значний час.

З метою комплексної оцінки ліквідності балансу застосовують загальний показник платоспроможності:

$$K_{л} = \frac{A1 + 0,5A2 + 0,3A3}{П1 + 0,5П2 + 0,3П3}, \quad (2.1)$$

Збільшення значення $K_{л}$ свідчить про зміцнення платоспроможності підприємства та зрушення в бік покращення структури активів і пасивів.

Визначимо показник загальної ліквідності аналізованого підприємства станом на початок та кінець 2020 р.:

$$K_{2019} = \frac{57 + 0,5 \cdot 88 + 0,3 \cdot 2807}{364 + 0,5 \cdot 635 + 0,3 \cdot 1467} = 2,59$$

$$K_{2020} = \frac{31 + 0,5 \cdot 198 + 0,3 \cdot 3002}{673 + 0,5 \cdot 295 + 0,3 \cdot 497} = 2,36$$

Отже, коефіцієнт загальної ліквідності протягом 2020 р. зменшився на 0,23 пункти, що свідчить про погіршення платоспроможності підприємства та структури активів і пасивів. Даний показник використовують також при виборі найбільш надійного партнера із множини потенційно можливих на основі їх звітності [13].

Враховуючи ступінь ліквідності активів маємо можливість спрогнозувати фінансовий стан підприємства на короткострокову та довгострокову перспективу (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Оцінка фінансового стану підприємства з урахуванням ступеню ліквідності активів ТОВ «ЕКПРОД» за 2018-2020 роки

Тип сталості	На дату складання звітності			У короткостроковій перспективі			У довгостроковій перспективі		
Абсолютний	$A1 \geq П1$			$A1 \geq П1 + П2$			$A1 \geq П1 + П2 + П3$		
2018	15,6	>	586,5	15,6	>	1822,9	15,6	>	3125,3
2019	57	>	364	57	>	999	57	>	2466
2020	31	>	673	31	>	2768	31	>	3265
Нормальний	$A1 + A2 \geq П1$			$A1 + A2 \geq П1 + П2$					
2018	218,3	>	586,5	218,3	>	1822,9	218,3	>	3125,3
2019	145	>	364	145	>	999	145	>	2466
2020	229	>	673	229	>	2768	229	>	3265
Передкризовий (критичний)	$A1 + A2 + A3 \geq П1$			$A1 + A2 + A3 \geq П1 + П2$			$A1 + A2 + A3 \geq П1 + П2 + П3$		
2018	3339,7	>	586,5	3339,7	>	1822,9	3339,7	>	3125,3
2019	2952	>	364	2952	>	999	2952	>	2466
2020	3231	>	673	3231	>	2768	3231	>	3265
Кризовий	$A1 + A2 + A3 \leq 1$			$A1 + A2 + A3 \leq П1 + П2$			$A1 + A2 + A3 \leq П1 + П2 + П3$		
2018	3339,7	<	586,5	3339,7	<	1822,9	3339,7	<	3125,3
2019	2952	<	364	2952	<	999	2952	<	2466
2020	3231	<	673	3231	<	2768	3231	<	3265

Оцінка фінансового стану підприємства з урахуванням ступеню ліквідності активів ТОВ «ЕКПРОД», що підприємство на потязі 2018-2020 рр. мало передкризовий (критичний) тип сталості.

Враховуючи ступінь ліквідності оборотних активів фінансовий стан підприємства може бути оцінений як на дату складання звітності, так і на довгострокову та короткострокову перспективу як кризовий.

Для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства важливе значення має розрахунок та застосування показників ліквідності. Вони дають можливість оцінити рівень платоспроможності підприємства на певний момент часу, а також у випадках виникнення надзвичайних ситуацій. З цією метою застосовують систему

коефіцієнтів ліквідності, що розрізняються між собою розміром ліквідних активів та розглядаються як джерело покриття зобов'язань (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники ліквідності підприємства

Назва показника	Призначення показника	Оптимальне значення
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	Показує, яка частка поточної заборгованості підприємства може бути погашена негайно на дату складання звітності	0,2-0,3
Коефіцієнт ліквідності термінової	Показує, яка частка поточної заборгованості підприємства може бути погашена за рахунок готівки та очікуваних надходжень від дебіторів	0,7-0,8
Коефіцієнт ліквідності загальної	Дозволяє виявити, в якій мірі поточні активи покривають поточні зобов'язання	2,0-2,5
Коефіцієнт ліквідності запасів	Показує, в якій мірі матеріальні цінності покривають поточні зобов'язання підприємства	
Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	Показує, в якій мірі очікувані надходження від дебіторів будуть використані для погашення поточних зобов'язань підприємства	
Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	Показує, який розмір кредиторської заборгованості припадає на 1грн. дебіторської	
Коефіцієнт мобільності активів	Показує, яку частку в активах підприємства займають оборотні активи	$\geq 0,5$
Коефіцієнт співвідношення активів	Показує рівень співвідношення між оборотними та необоротними активами підприємства	> 1

Кожен із зазначених коефіцієнтів має своє аналітичне призначення. Так, загальну оцінку платоспроможності підприємства дає коефіцієнт загальної ліквідності. В міжнародній аналітичній практиці він має ще назву – коефіцієнт покриття, поточної ліквідності та оптимальне значення, яке залежить від галузі діяльності. Цей коефіцієнт універсальний, так як аналітиками застосовується не

лише при оцінці рівню платоспроможності, але й при діагностиці ймовірності банкрутства підприємства. Його оптимальне значення (2-2,5) свідчить, що оборотні активи повинні у двічі перевищувати розмір поточних зобов'язань підприємства. При значенні показника нижче за оптимальне суб'єкт господарювання вважається платоспроможним, але має ознаки фінансового ризику в оплаті боргів. Рівність поточних активів і короткострокових зобов'язань (значення коефіцієнта ≥ 1) є свідченням загрози для фінансової стабільності підприємства, так як воно має можливість розрахуватися лише з боргами, власного капіталу в обороті для продовження господарської діяльності не матиме. При значенні коефіцієнта < 1 підприємство вважається неплатоспроможним, оскільки не в змозі оплатити свої зобов'язання.

Коефіцієнт термінової ліквідності (швидкої ліквідності, проміжного покриття, миттєвої оцінки) допомагає оцінити можливість погашення підприємством поточних зобов'язань у разі виникнення критичних обставин. Однак при оцінці рівню платоспроможності слід враховувати «якість» складу оборотних активів, дебіторської заборгованості, реальність і терміновість її повернення на підприємство.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є свідченням достатності грошових коштів для негайного покриття зобов'язань. При цьому підприємство повинно погасити не менше 20% короткострокових боргів, що є запорукою його платоспроможності.

Інші вищенаведені показники ліквідності, розраховуються за потребою, оптимальних значень не мають, їх визначають індивідуально для кожного підприємства та свідчать про частку певного виду поточних активів у покритті зобов'язань.

Розрахуємо показники платоспроможності ТОВ «ЕКПРОД» за наведеними вище коефіцієнтами (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники платоспроможності ТОВ «ЕКПРОД»

Назва показника	Роки			2020 р. до 2018 р. (+;-)
	2018	2019	2020	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,47	0,506	0,369	-1,098
Коефіцієнт термінової ліквідності	2,98	1,60	1,14	-1,839
Коефіцієнт загальної ліквідності	4,25	2,59	2,36	-1,898
Коефіцієнт ліквідності запасів	1,27	0,98	1,15	-0,120
Коефіцієнт ліквідності коштів у розрахунках	1,51	1,10	0,77	-0,740
Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	2,31	1,40	0,92	-1,397
Коефіцієнт мобільності активів	0,46	0,45	0,55	0,089
Коефіцієнт співвідношення активів	2,15	2,21	1,81	-0,346

Джерело: розраховано автором на підставі фінансової звітності підприємства

Аналіз показників платоспроможності підприємства (табл. 2.6) вказує, що суб'єкт дослідження є високо платоспроможним. Так, станом на кінець 2019 р., воно може негайно за рахунок наявних грошових коштів погасити відповідно лише 50% та 160% найбільш термінових зобов'язань, що майже удвічі вище за оптимальне значення. У той же час при нормативі 70-80% підприємство за рахунок наявних грошових коштів та очікуваних надходжень від дебіторів може розрахуватися з боргами короткострокового характеру на 150% у 2018 р., 110% - у 2019 р., 92% - у 2020 р.

Велике позитивне відхилення від рекомендованих значень спостерігається щодо коефіцієнту загальної ліквідності, лише в 2018 р., коли він перебував вище оптимального значення і становив 4,25, а в 2019 і 2020 роках навпаки мав нормативне значення 2,5 і 2,36 за весь аналізований період. Отримані кошти від перетворення оборотних активів на готівку станом на кінець 2020 р. дозволять перекрити кредиторську заборгованість товарного характеру та поточні зобов'язання за розрахунками лише на 92%, що є меншим оптимального значення.

Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості показує, що у підприємства спостерігається суттєве зниження цього показника. Так, в 2020 р. підприємство на 1грн. кредиторської заборгованості залучало 2,31 грн., у 2019 р. 1,4 грн. - у 2018 р. – 0,92 грн. Тобто є ризик, що в наступних періодах при недостатності власного капіталу підприємство використовуватиме у господарському обороті, як єдине джерело фінансування, кредиторську заборгованість.

Коефіцієнт співвідношення активів у 2020 р. становить 1,8%, що відповідає рекомендованому значенню.

Підводячи загальний підсумок за усіма вище наведеними розрахунками стверджуємо, що баланс підприємства є достатньо ліквідним, хоча ліквідність погіршується з роками. Якщо виявлена тенденція збережеться, товариству не вистачатиме власних джерел фінансування для формування оборотних активів і воно буде функціонувати в зоні високого ризику неплатоспроможності.

2.3 Оцінка ефективності управління грошовими активами підприємства

Ефективність діяльності підприємств, які працюють в умовах ринкової економіки значною мірою залежать від стабільності їх грошових позицій. Наявність грошових коштів тісно пов'язана з прибутком і рухом оборотного капіталу. Якщо підприємство працює стабільно випускає та реалізує рентабельну продукцію, одержує прибуток, то це – важлива передумова хорошого стану потоку грошових засобів. Але прибуток не може дорівнювати приросту грошових коштів. Цілком зрозуміло, що досить прибуткове підприємство може зіштовхнутися з труднощами при погашенні кредиторської заборгованості і браком грошових коштів для подальшого розширення діяльності. Не підлягає сумніву і той факт, що підприємство, яке успішно розширює обсяги продажу, може, поряд з цим, мати недостатню ліквідність [2]. Усе це зумовлює необхідність аналізу використання

грошових коштів. Основною метою такого аналізу є оцінка суми та рівня середнього залишку грошових активів з позиції забезпечення платоспроможності підприємства та визначення ефективності їх використання. За результатом такого аналізу розроблюються окремі напрямки політики управління грошовими активами підприємства.

Середній період обороту та кількість оборотів грошових активів в аналізованому періоді. Такий аналіз проводиться для характеристики ролі грошових активів в загальній тривалості операційного циклу підприємства. Середній період обороту грошових активів розраховується за наступними формулами:

$$\text{Сер. період обороту грош. коштів} = \frac{\text{Сер. залишок сукуп. грош. активів}}{\text{Сума 1 – ден. обор. з реаліз. прод – ції}} \quad (2.3)$$

Перша з наведених формул середнього періоду обороту грошових активів використовується для визначення їх ролі в загальній тривалості операційного циклу підприємства, а друга - характеризує їх залишок в днях по відношенню до грошового обороту (обсягу витрачання грошових коштів).

Коефіцієнт абсолютної платоспроможності («кислотний тест») - відношення суми грошових активів та короткотермінових фінансових вкладень підприємства до суми невідкладних (терміном до одного місяця) фінансових зобов'язань. Характеризує рівень забезпечення невідкладних (першочергових) фінансових зобов'язань підприємства наявними платіжними засобами на певну дату.

Коефіцієнт рентабельності короткострокових фінансових вкладень розраховується за такою формулою:

$$\text{Рівень відволікань} = \frac{\text{Сер.залишок активів у формі корот.фін.вкладень} \cdot 100}{\text{Сер.залишок сукупних грош.активів}} \quad (2.4)$$

Розрахуємо показники ефективності використання грошових активів підприємства ТОВ «ЕКПРОД» табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Показники використання грошових активів ТОВ «ЕКПРОД» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2020/2018, (+,-)
Кількість оборотів грошових активів	254,36	261,58	211,98	-42,38
Середній період обороту грошових активів	2	4	3	1
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,009	0,008	0,11	0,101
Рівень відволікання залишку грошових активів у короткострокові вкладення	1,008	1,11	1,009	1

Аналіз використання грошових активів на підприємстві свідчить про досить високу їх ефективність. У 2020 р. активи обертаються за 3 дні і роблять за рік 95 оборотів. Дещо збільшився середній період обороту грошових активів на 1 день і, відповідно, зменшилась кількість оборотів грошових активів. Невисока питома вага грошових активів в оборотному капіталі зумовлює низьке значення коефіцієнту абсолютної ліквідності, який значно менший від норми (0,2), що говорить про те, що підприємство не здатне повністю погасити свої зобов'язання у короткі строки. Наявні грошові активи не використовуються для формування короткострокових фінансових вкладень.

Ефективність використання грошових коштів підприємства оцінюється з допомогою одного з наступних показників:

1. Коефіцієнт участі грошових коштів в оборотних активах (K_y) характеризує частку оборотних активів, які перебувають в абсолютно ліквідній формі, і розраховується за формулою:

$$K_y = DA_{\text{ср}} : OA_{\text{ср}} \quad (2.5)$$

де $DA_{\text{ср}}$ - середній залишок грошових активів у даному періоді;

$OA_{\text{ср}}$ - середня сума оборотних активів в даному періоді.

Отже, $K_y = 36399,5/54709,5 = 0,66$ – 2018 рік

2019 - $K_y = 45187,5/68611,5 = 0,66$

2020 - $K_y = 45433/82180,5 = 0,55$

З даних розрахунків можна побачити, що частка оборотних активів у 2020 році менша, ніж у 2018 та 2019 роках.

Основною метою аналізу будь-якого аспекту фінансово-господарської діяльності підприємства є виявлення негативних тенденцій для його фінансового стану, пошук резервів для підвищення ефективності, обґрунтування управлінських рішень, моніторинг різних аспектів діяльності підприємства, доцільність інновацій. Результати фінансового аналізу є основою, на якій формується фінансова політика підприємства, розробляється комплекс заходів, вибираються фінансові механізми для реалізації поставленої перед фінансовим управлінням мети.

Таким чином, ефективність використання грошових активів підприємства показує його реальні та потенційні фінансові можливості, відображає наявність та розміщення фінансових активів підприємства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЕКІПРОД»

Планування грошових активів тісно пов'язано зі стратегічним плануванням фінансово-господарської діяльності підприємства. Воно полягає у визначенні можливих джерел надходження коштів і напрямків їх витрат. Планування здійснюється в часовому аспекті: на рік (з розбивкою по кварталах); на квартал (з розбивкою по місяцях); на місяць (з розбивкою по декадах або п'ятиденках).

Методика планування грошових активів включає такі елементи:

- планування грошових надходжень за період;
- планування відтоку коштів;
- розрахунок чистих грошових коштів (надлишок +, нестача -);
- визначення загальної потреби в короткостроковому фінансуванні.

Основними фінансовими документами надходження і витрати коштів є:

- касовий бюджет - план надходження і витрати коштів;
- платіжний календар - форма поточного фінансового плану управління грошовими коштами.

Підприємство ТОВ «ЕКІПРОД» планує свої грошові активи на основі таких показників: 80% продукції воно продає в кредит, 20% продукції продає за безготівковим розрахунком в день відвантаження. Підприємство також надає своїм покупцям 30-денний кредит у формі відстрочки платежів. Практична діяльність свідчить про те, що 70% платежів оплачуються покупцями своєчасно в рамках установленого терміну, а інші 30% - протягом наступного місяця. Обсяг реалізації продукції в грудні попереднього 2020 року склав 2183 тис. грн, у листопаді - 2000 тис. грн.

Основним джерелом надходження коштів є виручка від реалізації продукції. У практичній діяльності необхідно враховувати середній період для оплати товару покупцем. Це пов'язано із запізнюванням в оплаті і утворенням дебіторської заборгованості.

Використовуючи балансовий метод, можна розрахувати грошові надходження і зміну дебіторської заборгованості за формулою:

$$BP + ДЗ_{\text{нп}} = ГН + ДЗ_{\text{кп}} \quad (3.1)$$

де BP - виручка від реалізації продукції за рік;

ДЗ_{нп} - дебіторська заборгованість за товари і послуги на початок періоду;

ГН - грошові надходження протягом року;

ДЗ_{кп} - дебіторська заборгованість на кінець звітного періоду.

Основним джерелом надходження коштів є інші операційні доходи. В попередні періоди ці доходи підприємства мали нерівномірну динаміку: приріст 2019 року – 62%, приріст 2020 року – 22%. Планами розвитку підприємства передбачено збереження існуючого приросту доходу в 2021 році і збільшення цього доходу до 40% порівняно з попереднім роком – у 2021-му.

Розробимо план грошових коштів на 1 квартал майбутнього 2021 року та 2022 року. Він включає послідовність розрахунків, наведених у табл. 3.2. План грошових розрахунків виконаємо після планування формування доходів, витрат і прибутку.

Оскільки підприємство є високорентабельним (чиста рентабельність продажу 2019 року – 54%, 2020 року – 52%), то пропорції витрат та інших доходів планується зберегти на рівні структури доходів і витрат 2020 року. Планування доходів, витрат і прибутку підприємства на 2020-2021 рр. подане в табл.3.1.

Таблиця 3.1

**Планування доходів, витрат і прибутку ТОВ «ЕКІПРОД»
на 2021-2022 рр., тис.грн.**

Стаття	Звітний 2020	Структура, %	План на 2021	План на 2022	Абсолютна зміна, 2022 - 2020, ти.грн.
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації продукції	24970,6	23,10	30464,1	42649,8	17679,2
Інші операційні доходи	75010,3	69,39	91512,6	128117,6	53107,3
Інші доходи	8124,2	7,52	9911,5	13876,1	5751,9

Продовження табл.3.1

1	2	3	4	5	6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	108105,1	100,00	131888,2	184643,5	76538,4
Собівартість реалізованої продукції	18086,9	16,73	22066,0	30892,4	12805,5
Інші операційні витрати	6998,6	6,47	8538,3	11953,6	4955,0
Інші витрати	12854	11,89	15681,9	21954,6	9100,6
Разом витрат (250 + 2180 + 2270)	37939,5	35,10	46286,2	64800,7	26861,2
Фінансовий результат до оподаткування	70165,6	64,90	85602,0	119842,8	49677,2
Податок на прибуток	14033,12	12,98	17120,4	23968,6	9935,4
Чистий прибуток	56132,5	51,92	68481,6	95874,3	39741,8

Планові розрахунки передбачають зростання основних статей доходів і витрат в середньому на 70% за 2 майбутні роки. На основі планових розрахунків складемо план грошових надходжень на підприємство з урахуванням того, що пропорції в розрахунках залишатимуться незмінними.

Таблиця 3.2

**Планування надходження коштів від реалізації продукції в 2021 році
ТОВ«ЕКІПРОД»**

Показник	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
Дебіторська заборгованість на початок періоду	28 947	26 378	27 090	26 548
Загальні доходи (всього)	32972	33862	33185	57724
У тому числі продаж у кредит (з відстрочкою платежу),	26378	27090	26548	46179
Надходження коштів - всього	35541	33150	33727	38093
У тому числі: 20% реалізації поточного кварталу готівкою	6594	6772	6637	11545
70% реалізації в кредит минулого кварталу	18918	23080	23704	23230
30% реалізації в кредит позаминулого кварталу	8108	8108	2285	2285
Дебіторська заборгованість на кінець періоду	26 378	27 090	26 548	46 179
Балансове рівняння	26 378	27 090	26 548	46 179

З таблиці 3.2 видно, що за наявних пропорцій між грiшшовими надходженнями i дебиторською заборгованiстю, величина останньої в 2021 році залишається фаткично на стабiльному рiвнi, а в 2022 році розрахунковий залишок дебиторської заборгованостi починає зростати (табл.3.3).

Таблиця 3.3

**Планування надходження коштів від реалізації продукції в 2022 році
ТОВ«ЕКІПРОД»**

Показник	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
Дебиторська заборгованість на початок періоду	46 179	36 929	37 926	37 167
Виручка від реалізації продукції (всього)	46161	47407	46459	44616
У тому числі продаж у кредит (з відстрочкою платежу),	36929	37926	37167	35693
Надходження коштів - всього	55411	46410	47218	46091
У тому числі: 20% реалізації поточного кварталу готівкою	9232	9481	9292	8923
70% реалізації в кредит минулого кварталу	23080	32313	33185	32521
30% реалізації в кредит позаминулого кварталу	9892	9892	8108	8108
Дебиторська заборгованість на кінець періоду	36 929	37 926	37 167	35 693
Балансове рiвняння	36 929	37 926	37 167	35 693

З таблиці наочно видно високий середній приріст залишку дебітосрської заборгованості на рівні 6 млн грн порівняно з 2021 роком, що становить 20%. Наступним кроком планування грошових активів є планування обсягу дебітосрської заборгованості і грошових коштів відповідно до звітних даних підприємства та планових значень загальних доходів. Так, відповідно до звітних даних ТОВ «Екіпрод», майже 100% чистого доходу протягом 2018-2020 рр. було утворено через надання тривалої розстрочки покупцям. Це дає можливість підприємству зберігати тривалі відносини з постійними покупцями, якими є великі торговельні мережі та маркет-плейси. Грошові активи підприємства плануються відповідно до зміни інших операційних доходів, якими є доходи від оренди, які надходять на рахунок підприємства щомісячно в останній день місяця. Станом на 2018-2020 рр.

середній залишок грошових коштів підприємства становив 26% від суми інших операційних доходів, в планових роках підприємство планує скоротити це співвідношення до 20%. Планування залишку грошових коштів наведено в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

**Планування залишку грошових коштів ТОВ«ЕКІПРОД»
на 2021-2022 рр., тис.грн.**

Стаття	Звітний 2020	План на 2021	План на 2022
Інші операційні доходи	75010,3	91512,6	128117,6
Частка грошових коштів	19,6%	20%	20%
Залишок грошових коштів	14 691	18 303	25 624

Таким чином, в результаті планових розрахунків грошових надходжень і видатків і залишку грошових коштів, отримано, що підприємство в плановому періоді буде підтримувати ліквідні залишки коштів на високому рівні. Ці залишки коштів можна і потрібно вигідно інвестувати в поточні фінансові інвестиції без втрат ліквідності внаслідок відволікання коштів з обігу. Запобігти втраті ліквідності можна за рахунок прискореної інкасації частини дебіторської заборгованості через операцію факторингу, що забезпечить зростання ліквідного залишку коштів і надасть можливість здійснити фінансові інвестиції.

Аналіз та управління дебіторською заборгованістю передбачає контроль за оборотністю коштів у розрахунках, які є фінансовими активами. Актуальним завданням для підприємства є прискорення трансформації фінансових активів у грошові активи. Прискорення оборотності коштів в динаміці розглядається, як позитивна тенденція. Також рекомендовано стимулювати замовників з невисокими частками в загальному обсязі дебіторів наданням знижок за негайну оплату товарів (т.зв. спонтанне фінансування). Загальна схема контролю за дебіторською заборгованістю, як правило, включає в себе кілька етапів (табл.3.5).

Таблиця 3.5

Заходи, що спрямовані на підвищення якості управління дебіторською заборгованістю ТОВ«ЕКІПРОД»

Заходи	Напрями
1. Посилення контролю та аналізу дебіторської заборгованості	Розробка ефективної методики надання комерційного кредиту замовникам та інкасації коштів
2. Факторингові операції	Прискорення оборотності та інкасації дебіторської заборгованості
3. Спонтанне фінансування	Стимулювання замовників до прискорення оплати наданих їм послуг, залучення нових клієнтів
5. Здійснення короткострокових фінансових вкладень за рахунок вивільнених залишків грошових коштів	Отримання додаткового доходу

Етап 1. Задається критичний рівень дебіторської заборгованості; всі розрахункові документи, які відносяться до заборгованості, що перевищує критичний рівень, підпадають під перевірку в обов'язковому порядку.

Етап 2. Із розрахункових документів здійснюється контрольна вибірка.

Етап 3. Перевіряється реальність сум дебіторської заборгованості у відібраних документах. Зокрема можуть направлятися листи контрагентам з проханням підтвердити реальність проставленої в документі суми.

На підприємстві існують значні внутрішні резерви та механізми, що дозволяють управляти дебіторською заборгованістю більш ефективно і отримати додаткові обігові кошти. Щоб ефективно управляти дебіторською заборгованістю, підприємству необхідно виконувати наступні рекомендації:

- 1) контролювати стан розрахунків з клієнтами та своєчасно пред'являти позовні заяви;
- 2) орієнтуватися на якомога більшу кількість замовників з метою зменшення ризику несплати одним або кількома великими споживачами;
- 3) стежити за відповідністю кредиторської та дебіторської заборгованості.

Для реалізації факторингових операцій рекомендується передати банку-фактору дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги клієнтів підприємства, представлених у табл. 3.6. Також необхідно переглянути максимальні терміни відстрочки платежів для цих клієнтів у бік збільшення щоб уникнути виникнення регресу.

Таблиця 3.6

Дебітори ТОВ «ЕКІПРОД» рекомендовані для роботи через факторингову компанію

Дебітори	Сума дебіторської заборгованості, тис. грн.	Максимальний строк відтермінування платежу за договором, днів	Рекомендований строк відтермінування платежу, днів
Розетка	6513	30	40
Ельдорадо	5210	30	40
Цитрус	7816	30	40
Алло	2605	30	40
Фокстрот	3908	30	40
Разом	26052	х	х

Як видно з табл. 3.6 для передачі фактору були обрані найбільші дебітори - боржники підприємства, які в той же час є постійними клієнтами і забезпечують підприємству 90% його чистого доходу від реалізації продукції, тобто доходу від основної діяльності.

У табл. 3.7 представлені умови надання факторингових послуг обслуговуючим банком для ТОВ «Екіпрод». В якості банка, який пропонує факторингове фінансування, пропонуємо обрати банк «Південний».

Таблиця 3.7

Тарифи банка на факторингове обслуговування

Послуга	Тариф
Факторингове фінансування (Банк «Південний»), %	17
Управління дебіторською заборгованістю, %	0
Обробка документів, %	0,5

Передбачається, що у прогнозованому році відбудеться зростання обсягу продажів у розмірі 22% за рахунок розширення ринку збуту, залучення нових клієнтів на постійній основі та розширення асортименту продукції.

У табл. 3.8 розрахуємо ліміт фінансування, витрати і утворення додаткового доходу при використанні факторингу в планових періодах 2021 і 2022 рр.

Таблиця 3.8

Оцінка ефективності використання факторингу ТОВ «ЕКІПРОД» в прогнозованому періоді за обраною категорією дебіторів

Показник	Результат, 2021	Результат, 2022
Середньомісячний торговий оборот, тис. грн.	2539	3554
Відстрочення платежу за договором надання послуг, днів	60	60
Загальний ліміт фінансування, тис. грн.	2031	2843
Розмір фінансування, %	80	80
Факторингове фінансування, %	1,417	1,417
Комісія за факторингове фінансування, тис. грн.	28,77	40,28
Комісія за обробку документів, %	0,04	0,04
Комісія за обробку документів, тис. грн.	0,85	1,18
Загальні витрати на факторинг, тис. грн.	29,62	41,47
Середньомісячна сума коштів, що вивільняється завдяки факторингу	2001,3	2801,9
Середньорічна сума коштів, що вивільняється	24016	33622

Як видно з табл. 3.8, в результаті використання факторингу у підприємства в місяць в середньому вивільняється 2001 тис.грн. в 2021 році і 2802 тис.грн. в 2022 році. Це вивільнення сприятиме отриманню додаткових понадпланових доходів підприємства і суттєво прискорити його операційний цикл, що в цілому покращить використання грошових активів підприємства.

Порівняємо показники дебіторської заборгованості після впровадження описаних заходів (табл. 3.9). Планову величину дебіторської заборгованості в 2021 і 2022 рр. вираховуємо виходячи з показників оборотності дебіторської заборгованості.

Як видно з табл. 3.9 завдяки застосуванню факторингу, середньорічна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги зменшиться в

плановому 2021 році на 15956 тис.грн., в 2022 році на 11765 тис. грн. порівняно з 2020 роком. Кількість оборотів, здійснюваних нею за рік збільшиться внаслідок використання факторингу з 4х до 12 разів, а період її погашення відповідно до умов факторингу скоротиться на 60 днів з 89 днів до 29 днів.

Таблиця 3.9

Порівняння показників дебіторської заборгованості до та після впровадження факторингу ТОВ «ЕКІПРОД»

Показник	Величина показника до впровадження факторингу	Величина показника в плановому 2021 р.	Величина показника в плановому 2022 р.
Загальні доходи підприємства	108105,1	131888,2	184643,5
Середньорічна дебіторська заборгованість за балансом надходжень	26435	26548,0	46179,0
з урахуванням пропозиції факторингу, тис. грн.	26435	17706	24788
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, оборотів	4,1	12,6	12,6
Період погашення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, днів	89	29	29

Отримані результати підтверджують ефективність застосування факторингу на ТОВ «Екіпрод». Якщо на факторинг віддати не лише дебіторську заборгованість від основних покупців (табл.3.6), а і решту дебіторів, то підприємство зможе вивільнити 8,8 млн. грн грошових коштів в 2021 році і 21 млн.грн. в 2022 році.

Суми вивільнених від факторингу коштів можуть бути використані для отримання додаткового доходу від фінансового інвестування. Ці доходи також зможуть частково компенсувати витрат на факторинг. Незважаючи на обмеженість інструментів короткострокового фінансового інвестування в Україні і зниження ставок за банківськими депозитами, цей інструмент залишається одним з найпоширеніших способів короткострокових фінансових інвестицій юридичних осіб.

На кінець 2020 р. у ТОВ «Екіпрод» залишок грошових коштів у розмірі 14,691 млн грн. Внаслідок факторингу планова сума вивільнення грошових коштів становитиме 8,8 млн в 2021 році та 21 млн грн в 2022 році, що також збільшить залишки коштів на рахунках. Отже, підприємство має змогу розмістити частину вивільнених коштів на банківському депозиті. Для цієї операції пропонуємо банк «Південний», в якому планується укладання факторингової угоди.

Сума інвестування – 9 000 тис. грн., термін інвестування - 2 місяці (60 днів), відсоткова ставка по депозиту – 7,5% річних.

Розрахуємо суму додаткового доходу, отриманого від розміщення коштів:

$7,5 / 360 \times 60 = 1,25\%$ - ставка за розміщення коштів на 60 днів;

$9000 * 1,25\% = 112,5$ тис. грн. - сума нарахованого відсоткового доходу в кінці строку депозиту;

$112,5 - 20,25 - 1,69 = 90,56$ тис. грн. - сума додаткового доходу за 90 днів за мінусом ПДФО та військового збору. Ця сума перевищує загальні витрати на факторинг, причиною цього є досить великі залишки коштів у підприємства на рахунках, тобто таку пропозицію можна вважати вигідною.

Таким чином, для підприємства ТОВ «Екіпрод» прискорення інкасації дебіторської заборгованості і розміщення вивільнених коштів на банківському депозиті є вигідною пропозицією, яка генеруватиме додаткові доходи і забезпечить їх диверсифікацію при стабільному ліквідному залишку грошових активів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У даній випускній кваліфікаційній роботі було проведено аналіз теоретичних і методичних основ управління грошовими активами організації.

Зробимо деякі висновки.

1. Грошові активи - це сукупність грошових коштів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій, поточної дебіторської заборгованості, яка є доступною для компанії на певну дату та є активами у формі платіжних засобів, які підтримують високий рівень ліквідності та можуть використовуватися протягом одного робочий цикл, який становить не більше року. Визначення слід за складом грошових активів: грошові кошти та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції та поточна дебіторська заборгованість.

2. Політика управління грошовими активами підприємства є частиною загальної політики управління оборотними активами підприємства. Його метою є оптимізація розміру їх залишку з метою забезпечення постійної платоспроможності та ефективного використання під час зберігання. На основі вивчення наукових праць різних вчених було визначено наступні етапи політики управління грошовими активами компанії: розрахунок часу руху грошових потоків, аналіз грошових потоків компанії, планування грошових потоків, короткострокове планування фінансування, аналіз середній залишок грошових активів у попередньому періоді. форми регулювання середнього залишку грошових активів, що забезпечують вигідне використання тимчасово вільного залишку грошових активів.

3. Використовуючи фінансову звітність ТОВ «ЕКІПРОД», було проведено вертикальний та горизонтальний аналіз та розглянутий склад та динаміка грошових активів. Аналіз грошових активів в оборотних активах показав, що найбільшу частку в оборотних активах підприємства складають запаси. Інша поточна дебіторська заборгованість та витрати майбутніх періодів низька. Серед грошових активів найбільшу вагу мають грошові кошти та дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги. Отже, аналіз показав

наявність високоліквідних активів компанії, необхідних для погашення її безпосередніх фінансових зобов'язань.

4. Аналіз ліквідності підприємства і ліквідності балансу показав, що підприємство в 2018 році мало надлишок ліквідності по всіх показниках, в 2019 і 2020 рр. ліквідність знизилась, проте показники залишились в межах нормативного значення. Якщо негативна тенденція скорочення ліквідних активів і зростання поточних зобов'язань збережеться, підприємство увійде у стан неплатоспроможності.

5. Для оцінки ефективності використання грошових активів підприємства і подолання ризиків неплатоспроможності були запропоновані наступні заходи: - передачу частини дебіторської заборгованості на факторинг до банку «Південний», в результаті чого у підприємства може вивільнитися до 8,8 млн грн. грошових коштів щомісяця в 2021 році і 21 млн. грн. в 2022 році. Внаслідок вивільнення грошових коштів оборотність дебіторської заборгованості збільшиться втричі, а період її обороту скоротиться з 89 до 49 днів. Це дасть змогу підприємству забезпечити планові прирости доходів від операційної та іншої діяльності.

6. Також було запропоновано вільний залишок грошових коштів використовувати для інвестування в банківський депозит. Така операція незважаючи на невисокі відсоткові ставки буде здатна компенсувати витрати на факторинг та покращить ефективність використання грошових активів підприємства ТОВ «ЕКІПРОД».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамчук, В. І. Лисиця, Ю. Г. Гуменн. Ю.Бухгалтерський облік : конспект лекцій. Суми : СумДУ, 2016. 356 с.
2. Бірюченко С. Ю., Кос А. М. Управління оборотними активами як складовою потенціалу підприємства. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/129.pdf>
3. Акімова Н.С.та ін. Бухгалтерський облік: навч. посіб.. Харків: ХДУХТ, 2016. 241 с.
4. Давидюк Т.В, Манойленко О.В, Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Харків. Бухгалтерський облік : навч. Посібник. К., Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
5. Головка В. І., Безкоровайна О. О. Методика, прийоми та організація аналізу грошових коштів та потоків підприємства. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. № 4(2). С. 16-18.
6. Гудзь Н. В., Денчук П. Н., Романів Р. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 424 с.
7. Корчак В. С. Переваги складання фінансової звітності за міжнародними стандартами URL: <http://konf.amsfo.com.ua/perevagi-skladannya-finansovoї-zvitnosti-za-mizhnarodnimi-standartami/>. – Назва з екрану.
8. Крамаренко Г., Чорна О. Фінансовий менеджмент: підруч.К.: Центр навчальної літератури, 2016. 520 с.
9. Левченко К.В, Андрющенко І.Є. Рух грошових коштів підприємства *Ефективна економіка*. 2017. №10. URL:<http://www.economy.nayka.com/ua/>
10. Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2016. 696 с
11. Мармуль Л.О., Коваль С.В., Круковська О.В. Перспективи розвитку національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2017. № 4 (40). С. 89-92.

12. Омельченко Л.С. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Маріуполь: ПДТУ, 2016. 235 с.
13. Пасінович І.І., Шевчук О.М. Актуальні проблеми аналізу і управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Економіка. Управління. Інновації*. – 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2013_2_65.
14. Петренко В.С., Кузнєцова Д.С. Теоретичні та методологічні аспекти грошових потоків на підприємстві. *Молодий вчений*. 2016. № 5 (32). С. 123-126.
15. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. за № 419 URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. *База даних «Законодавство України» . Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>
17. Радченко О.М. Фінансово-правова природа грошей. *Юридичний бюлетень*. 2020. №14. С.55-68.
18. Садовська І.Б., Нагірска К.Є. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. Луцьк: Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2015. 324с.
19. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік: конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» НТУУ «КПІ». – Електронні текстові данні (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. – URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671>.
20. Ситник Г.В. Вдосконалення методів планування грошових активів на підприємствах торгівлі. *Економічний форум*. 2014. № 2. С. 148-153.
21. Сук Л.К., Сук П. Л. Фінансовий облік: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2016. 663 с
22. В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко Фінансовий менеджмент: підручник. та ін; за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів: “Магнолія 2006”, 2014. 344 с.

23. О.О. Непочатенко, П.К. Бечко, Б.С. Гузар та ін Фінансовий менеджмент: підручник. К.: “Центр учбової літератури”, 2013. 496 с
24. Фінансовий облік : конспект лекцій / укладачі: М. Ю. Абрамчук, Ю. Г. Гуменна, І. В. Тютюнник, П. М. Рубанов. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 395 с.
25. Чебанова Н. В. Бухгалтерський облік на підприємствах залізничного комплексу : навч. посіб. для студентів ВНЗ . Укр. держ. акад. залізнич. трансп. Харків : УкрДАЗТ, 2014. - 508 с.
26. Чушак-Голобородько А.М., Мокрицька М.І. Система ефективного управління фінансовими потоками підприємства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. № 10. с. 77-81.
27. Шара Є. Ю., І. Є. Соколовська-Гонтаренко І. Є. Фінансовий облік II: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 308с
28. Швець І.Б., Скрильник А.С. Оптимізація інвестиційних ресурсів на підприємствах малого бізнесу. *Бізнес-Інформ*. 2014. № 3. С. 94-99.
29. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. – 375 с.
30. Шипіна С. Б. Зарубіжний досвід розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за МСФЗ. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2016. Вип. 17(4). С. 147-150. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17\(4\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_17(4)_38).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку
1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство <u>ТОВ «Екіпрод»</u> Територія _____ Організаційно-правова форма господарювання <u>товариство з обмеженою</u> <u>відповідальністю</u> Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля технікою та обладнанням</u> Середня кількість працівників ¹ <u>21</u> Адреса, телефон <u>м. Київ, м. Київ, Подільській район, вул. Воздвиженська, 16.</u> Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
	за ЄДРПОУ	2020 01 01
	за КОАТУУ	35017306
	за КОПФГ	240
	за КВЕД	46.69

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня **2018 р.**

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	116	2352	
первісна вартість	1001	155	2655	
накопичена амортизація	1002	(39)	(303)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби	1010	77834	74430	
первісна вартість	1011	177233	183158	
знос	1012	(99399)	(108728)	
Інвестиційна нерухомість	1015			

Продовження Додатку А

Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
Знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045	183	
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом І	1095	78135	76784
ІІ. Оборотні активи			
Запаси	1100	16660	19948
- виробничі запаси	1101	10008	11836
- незавершене виробництво	1102	3345	4704
- готова продукція	1103	3286	3388
- товари	1104	21	20
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестраховання	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	21988	21240
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	1942	2316
з бюджетом	1135		
- у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	48	85
Поточні фінансові інвестиції	1160		

Гроші та їх еквіваленти	1165	2206	22965	
- готівка	1166	14	14	
- рахунки в банках	1167	2087	22951	
Витрати майбутніх періодів	1170	4	5	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
- в резервах довгострокових зобов'язань	1181			
- в резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
- в резервах незароблених премій	1183			
- в інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	3	9	
Усього за розділом II	1195	42851	66568	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	505		
Баланс	1300	121491	143352	
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	67416	67416	
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	20455	18070	
- емісійний дохід	1411			
- накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	468	1014	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(4693)	14918	
Неоплачений капітал	1425			
Вилучений капітал	1430			
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	83646	101418	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		535	
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	23698	25752	
Довгострокові забезпечення	1520			
- довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			

- благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
- резерв довгострокових зобов'язань	1531		
- резерв збитків або резерв належних виплат	1532		
- резерв незароблених премій	1533		
- інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	23698	26287
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	287	
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	6286	3788
розрахунками з бюджетом	1620	3583	5674
- у тому числі з податку на прибуток	1621	447	1822
розрахунками зі страхування	1625	352	217
розрахунками з оплати праці	1630	749	494
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	20	43
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	2479	2987
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	391	2444
Усього за розділом III	1695	14147	15647
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	121491	143352

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

Продовження Додатку А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку
1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство <u>ТОВ «Екіпрод»</u>	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія _____	за ЄДРПОУ	2021	01 01
Організаційно-правова форма господарювання <u>товариство з обмеженою</u>	за КОАТУУ	35017306	
відповідальністю _____	за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля технікою та обладнанням</u>	за КВЕД	46.69	
Середня кількість працівників ¹ <u>21</u>			
Адреса, телефон <u>м. Київ, м. Київ, Подільській район, вул. Воздвиженська, 16.</u>			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака			

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня **2019 р.**

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 352	1 930
первісна вартість	1001	2 655	2 733
накопичена амортизація	1002	(303)	(803)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	74 430	83 530
первісна вартість	1011	183 158	203 057
знос	1012	(108 728)	(119 527)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0

Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	76 784	85 462
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	19 948	26 852
Виробничі запаси	1101	11 836	14 999
Незавершене виробництво	1102	4 704	6 853
Готова продукція	1103	3 388	4 980
Товари	1104	20	20
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	21 240	23 923
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 316	6 007
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	85	36
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	22 965	13 829
Готівка	1166	14	5
Рахунки в банках	1167	22 951	13 824
Витрати майбутніх періодів	1170	5	5
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	9	3
Усього за розділом II	1195	66 568	70 655
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду

1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	67 416	67 416
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	18 070	14 942
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 014	1 902
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	14 918	8 341
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	101 418	92 601
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	535	910
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	25 752	35 278
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	26 287	36 188
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	3 788	14 922
розрахунками з бюджетом	1620	5 674	5 777
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 822	24
розрахунками зі страхування	1625	217	112

розрахунками з оплати праці	1630	494	426
одержаними авансами	1635	43	99
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	2 987	3 443
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 444	2 549
Усього за розділом III	1695	15 647	27 328
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	143 352	156 117

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку
1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство <u>ТОВ «Екіпрод»</u>	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія _____	за ЄДРПОУ	2021	01 01
Організаційно-правова форма господарювання <u>товариство з обмеженою</u>	за КОАТУУ	35017306	
<u>відповідальністю</u>	за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля технікою та обладнанням</u>	за КВЕД	46.69	
Середня кількість працівників ¹ <u>21</u>			
Адреса, телефон <u>м. Київ, м. Київ, Подільській район, вул. Воздвиженська, 16.</u>			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака			

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2020 р.

		Форма № 1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	1 930	1 462	
первісна вартість	1001	2 733	2 796	
накопичена амортизація	1002	(803)	(1 334)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	
Основні засоби	1010	83 530	74 166	
первісна вартість	1011	203 057	205 269	
знос	1012	(119 527)	(131 103)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	
інші фінансові інвестиції	1035	2	2	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	85 462	75 630
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	26 852	45 925
Виробничі запаси	1101	14 999	33 003
Незавершене виробництво	1102	6 853	7 550
Готова продукція	1103	4 980	5 350
Товари	1104	20	22
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	23 923	28 947
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	6 007	1 675
з бюджетом	1135	0	891
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	891
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	36	29
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	13 829	14 691
Готівка	1166	5	2
Рахунки в банках	1167	13 824	14 689
Витрати майбутніх періодів	1170	5	7
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	3	1 541
Усього за розділом II	1195	70 655	93 706
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
		На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
Пасив	Код рядка		
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	67 416	67 416
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0

Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	14 942	12 557
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 902	1 902
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 341	8 818
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	92 601	90 693
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	910	785
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	35 278	38 086
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	36 188	38 871
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	14 922	26 830
розрахунками з бюджетом	1620	5 777	5 801
у тому числі з податку на прибуток	1621	24	0
розрахунками зі страхування	1625	112	163
розрахунками з оплати праці	1630	426	636
одержаними авансами	1635	99	0
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0

страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	3 443	5 015
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 549	1 327
Усього за розділом III	1695	27 328	39 772
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	156 117	169 336

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

ДОДАТОК Б

Підприємство ТОВ «Екіпрод»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число) _____ за ЄДРПОУ _____

КОДИ		
2020	01	01
35017306		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 2019 р.

Код за ДКУД 1801003

Форма № 2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	21500,4	20754
Інші операційні доходи	2120	61524,6	62132
Інші доходи	2240	5801,2	4569
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	88826,2	54755
Собівартість реалізованої продукції	2050	12428,9	11236
Інші операційні витрати	2180	5545,9	6000
Інші витрати	2270	12783,4	11000
Разом витрат (2050 + 2180 + 2270)	2285	30758,2	18123
Фінансовий результат до оподаткування (2268 – 2285) прибуток	2290	58068	36632
Податок на прибуток	2300	11613,6	6594
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	46454,4	30038

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

Продовження Додатку Б

Підприємство ТОВ «Екіпрод»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число) _____ за ЄДРПОУ _____

КОДИ		
2021	01	01
435017306		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік 2020 р.

Код за ДКУД

1801003

Форма № 2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	24970,6	21500,4
Інші операційні доходи	2120	75010,3	61524,6
Інші доходи	2240	8124,2	5801,2
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	108105,1	88826,2
Собівартість реалізованої продукції	2050	18086,9	12428,9
Інші операційні витрати	2180	6998,6	5545,9
Інші витрати	2270	12854	12783,4
Разом витрат (250 + 2180 + 2270)	2285	37939,5	30758,2
Фінансовий результат до оподаткування (2268 – 2285) прибуток	2290	70165,6	58068
Податок на прибуток	2300	14033,12	11613,6
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	56132,48	46454,4

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

Додаток В

Підприємство

ТОВ «Екіпрод»

Дата

за ЄДРПОУ

КОДИ

01.01.2021

35017306

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2020 рік Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	405 699	380 362
Повернення податків і зборів у тому числі податку на додану вартість	3005	544	520
Цільового фінансування	3006	544	49
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3010	426	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	936	4 641
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 100	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	131	121
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	11 683	13 430
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(247 564)	(241 259)
Праці	3105	(20 061)	(16 494)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(5 362)	(4 513)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(127 111)	(110 025)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 692)	(1 873)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(27 876)	(20 844)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(97 543)	(87 308)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(56)	(186)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(13 750)	(13 383)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	6 615	13 214
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0

необоротних активів	3205	0	0
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(2 397)	(19 205)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-2 397	-19 205
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(3 352)	(3 131)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-3 352	-3 131
Чистий рух коштів за звітний період	3400	866	-9 122
Залишок коштів на початок року	3405	13 829	22 965
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-4	-14
Залишок коштів на кінець року	3415	14 691	13 829